

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 198g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului
59 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public
nr. 158 din 4 iulie 2008

(perioada în care poate fi aplicată sancțiunea disciplinară)

CHIȘINĂU

18 iulie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Sorina Munteanu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 29 noiembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 18 iulie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a alineatului (2) și a textului „în termen de cel mult o lună de la data constatării abaterii” de la alineatul (3) al articolului 59 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 4 iulie 2008, ridicată de dl Nicu Stavinschi, reprezentantul Direcției generale asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău, terț în dosarul nr. 3-2078/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Grigorii Cazacu din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău se află acțiunea în contencios administrativ formulată de dna Tatiana Bucearschi împotriva Primarului general al municipiului Chișinău privind anularea dispoziției nr. 531-dc din 11 iunie 2021 prin care a fost destituită din funcție, prin care solicită restabilirea la locul de muncă, achitarea salariului restant și a prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

4. În cadrul examinării cauzei în fond, dl Nicu Stavinschi, reprezentantul Direcției generale asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău, persoană terță în proces, a ridicat excepția de neconstituționalitate a alineatului (2) și a textului „în termen de cel mult o lună de la data constatării abaterii” de la alineatul (3) al articolului 59 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Dl avocat Vitalie Țurcan, reprezentantul reclamantei, a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

5. Prin Încheierea din 22 noiembrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 16

Egalitatea

„[...]”

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în redactarea anterioară Legii nr. 10 din 12 februarie 2021, în vigoare din 30 octombrie 2021, sunt următoarele:

Articolul 59 Aplicarea sancțiunilor disciplinare

„[...]”

(2) **Sancțiunile disciplinare se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data săvârșirii abaterii**, cu excepția sancțiunii disciplinare pentru încălcarea legislației cu privire la declararea averii și intereselor personale, la soluționarea conflictelor de interese și la regimul juridic al incompatibilităților și restricțiilor, care se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data rămânerii definitive a actului prin care se constată săvârșirea abaterii disciplinare.

(3) Sancțiunea disciplinară, cu excepția celei specificate la art.58 lit. a), nu poate fi aplicată decât după cercetarea prealabilă a faptei imputate și după audierea echitabilă a funcționarului public de către comisia de disciplină, **în termen de cel mult o lună de la data constatării abaterii**.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul sesizării susține că prevederile contestate nu corespund criteriilor clarității și previzibilității pentru că prevăd două termene distincte în ale căror limite funcționarii publici pot fi sancționați disciplinar.

9. Autorul sesizării consideră că normele contestate permit aplicarea lor arbitrară, fapt care afectează dreptul la muncă al reclamantei, drept garantat de articolul 43 din Constituție.

10. În acest context, autorul sesizării susține că normele contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4, 6, 7, 8, 15, 16, 23, 43, 54, 55, 72 alin. (1) lit. j) și r) și 109 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea notează că obiectul excepției îl constituie prevederile alineatului (2) și textul „în termen de cel mult o lună de la data constatării

abaterii” de la alineatul (3) al articolului 59 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

14. Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl Nicu Stavinschi, reprezentantul Direcției generale asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău, care a fost atrasă în calitate de terț într-o cauză examinată în contencios administrativ de o instanță de drept comun (a se vedea §§ 3-4 *supra*).

15. Curtea menționează că, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de instanța de judecată din oficiu și de părțile în proces, inclusiv reprezentanții acestora, ale căror drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei (§ 77 și punctul 1 din dispozitivul Hotărârii). Cu referire la ceilalți participanți la proces, Curtea a examinat, în jurisprudența sa, dreptul intervenientului accesoriu de a sesiza Curtea Constituțională și a reținut că acesta nu deține calitatea de parte în proces și, respectiv, nu este subiectul căruia i s-a conferit dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate în fața instanței de judecată (a se vedea DCC nr. 90 din 23 iulie 2020, §17). Într-o altă cauză, pornind de la interpretarea noțiunii de victimă stabilită în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și de la faptul că intervenientul accesoriu a pledat în interes propriu, Curtea a admis calitatea acestuia de subiect care poate ridica excepția de neconstituționalitate pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție (a se vedea DCC nr. 36 din 22 martie 2022, § 30).

16. În acest caz, Curtea reține că autorul excepției ridicând excepția de neconstituționalitate pledează în calitate sa de terț în proces în interesele reclamantei, care solicită anularea actului de destituire dintr-o funcție publică. Astfel, reclamanta este destinatară actului administrativ individual emis de către pârât (Primarul general al municipiului Chișinău), iar terții ale căror drepturi ar putea fi afectate de actul administrativ individual nu sunt destinatarii acestuia (a se vedea articolul 11 alin. (2) din Codul administrativ nr. 116 din 19 iulie 2018).

17. În concluzie, pentru că autorul sesizării pledează în interesele unei persoane terțe, excepția de neconstituționalitate nu întrunește o condiție de admisibilitate stabilită în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 (a se vedea DCC nr. 57 din 5 iunie 2020, § 19; DCC nr. 90 din 23 iulie 2020, §§ 18-19).

18. Curtea reamintește că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De eventuala soluție a excepției de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia, în caz contrar, acest instrument riscă să devină unul simulat, adică o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției (a se vedea DCC nr. 54 din 19 aprilie 2022, § 32).

19. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a alineatului (2) și a textului „în termen de cel mult o lună de la data constatării abaterii” de la alineatul (3) al articolului 59 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 4 iulie 2008, ridicată de dl Nicu Stavinschi, reprezentantul Direcției generale asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău, parte în dosarul nr. 3-2078/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

*Chișinău, 18 iulie 2023
DCC nr. 80
Dosarul nr. 198g/2022*